

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

**Проект: Гражданско участие за открита и отговорна публична администрация
№ BG05SFOP001-2.009-0139
АСОЦИАЦИЯ НА НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ В РЕГИОН ТРАКИЯ**

ОБЩ ДОКЛАД ЗА ПРОВЕДЕНО ПРОУЧВАНЕ

Тема на направеното проучване е участието на гражданите в работата на публичната администрация и контролът, който могат да упражняват в процеса на формиране на местни и държавни политики.

За целта бяха анкетирани **239 респондента**, обособени в 4 целеви групи: администрация; НПО, бизнес и граждани. Проучването се проведе в периода март-май 2019 г. на територията на област Ямбол.

Правото на всеки гражданин да упражнява контрол върху дейността на публичната администрация е негово конституционно право. Основен проблем е ниското ниво на гражданско участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики, осъществявани от изпълнителната администрация в област Ямбол. За да упражнят това право гражданите е необходимо да са запознати с механизмите за участие, които могат да използват. Целта на анкетата е да се установи дали и в каква степен гражданите са запознати с тези механизми.

Методът за набиране на първичната информация е анкета с анкетатор, на базата на отзовалите се граждани. Анкетната карта съдържа 15 въпроса, 5 от които са с демографска насоченост.

При анализа на отговорите на анкетираните бяха получени следните резултати:

На **Въпрос № 1: „Смятате ли, че има достатъчно механизми за гражданско участие при формиране на местни и държавни политики, осъществяване на политики и контрол?“** положителен отговор са дали 46 души, които са 19,2% от всички 239 анкетирани. Отговор „Не“ дават най-голяма част от анкетираните – 145 човека, които са 60,7% от всички анкетирани. Отговор „Не мога да преценя“ посочват 20,1% от анкетираните или 48 души. От тук може да се направи извод, че според по-голямата част от гражданите няма достатъчно механизми, с които могат да участват в процеса на формиране на местни и държавни политики.

На **Въпрос № 2: „Смятате ли, че гражданите използват ефективно правото си на участие при формирането и изпълнението на местните и държавни политики?“** положителен отговор са дали 20 души, които са 8,4% от всички 239 анкетирани. Отговор „Не“ са посочили най-голяма част от анкетираните – 162 човека, които са 67,8% от всички анкетирани. Отговор „Отчасти“ посочват 21,8% от анкетираните или 52 души. Отговор „Не мога да преценя“ посочват 2,1% от анкетираните или 5 души.

На **Въпрос № 3: „Съгласни ли сте, че трябва да се повиши обществената осведоменост в област Ямбол, относно възможностите за гражданско участие в процеса на формиране, изпълнение и мониторинг на политики?“** Отговор „Да“ са дали почти всички от респондентите - 219 души, които са 91,6% от всички 239 анкетирани. Отговор „Не“ дават 8 човека, които са 3,3% от всички анкетирани. Отговор „Не мога да преценя“ посочват 5% от анкетираните или 12 души.

На **Въпрос № 4: „Какво според вас трябва да се подобри, за да има по-засилено гражданско участие?“**, 188 души, които са 78,8% от всички анкетирани, са дали своите препоръки, които подробно са описани в отчетите на анкетаторите. Най - общо това са препоръки, свързани с:

- достъпа на гражданите до информация;
  - прозрачност;
  - отчетност;
  - свобода на словото;
  - формиране на отговорно и инициативно гражданско общество;
  - изучаване на гражданско право в училище;
  - насърчаване на гражданите за участие в изпълнението на местните и държавни политики;
- Останалата част от анкетираните – 21,3% не са дали мнение по този въпрос или това са 51 човека от всички анкетирани.

На Въпрос № 5: „Съгласни ли сте, че партньорското управление на публичните администрации, гражданите и бизнеса ще гарантира интересите и благополучието на обществеността?“ Отговор „Да“ са дали по-голямата част от респондентите - 178 души, които са 74,5% от всички 239 анкетирани. Отговор „Не“ дават 27 човека, които са 11,3% от всички анкетирани. Отговор „Не мога да преценя“ посочват 14,2% от анкетираните или 34 души.

На Въпрос № 6: „Доволни ли сте от работата на вашата Община?“ отговор „Напълно“ са дали 35 души, които са 14,6% от всички 239 анкетирани. Отговор „Отчасти“ са посочили най-голяма част от анкетираните – 141 човека, които са 59% от всички анкетирани. Отговор „Не“ посочват 24,3% от анкетираните или 58 души. Отговор „Не мога да преценя“ посочват 2,1% от анкетираните или 5 души.

На Въпрос № 7: „Доволни ли сте от работата на Областна администрация?“ отговор „Напълно“ са дали 25 души, които са 10,5% от всички анкетирани. Отговор „Отчасти“ са посочили 92 човека, които са 38,5% от всички анкетирани. Отговор „Не“ посочват 25,9% от анкетираните или 62 души. Отговор „Не мога да преценя“ посочват 25,1% от анкетираните или 60 души.

На Въпрос № 8: „От какво сте доволни в работата на двете институции?“ част от анкетираните не са могли да дадат отговор на този въпрос – 97 души, които са 40,6% от всички анкетирани. По-голямата част от респондентите – 142 души са дали своите положителни отговори или 59,4% от анкетираните имат положително мнение за работата на администрациите и са изброили точно от какво са доволни, което е описано подробно в междинните отчети на анкетите. Най-общо това са:

- привличане на нови инвестиции;
- обновяване на облика на града;
- работа по европейски програми;
- работа по проекти с обществена значимост;
- експедитивност при работа с документи;
- добро отношение на служителите на администрациите към гражданите;

На Въпрос № 9: „От какво НЕ сте доволни в работата на двете институции?“ част от анкетираните не са могли да дадат отговор на този въпрос – 85 души, които са 35,6% от всички анкетирани. По-голямата част от анкетираните – 154 души са дали своите отрицателни отговори или 64,4% от анкетираните имат лошо мнение за работата на администрациите и са изброили от какво са недоволни, което е описано подробно в междинните отчети на анкетите. Най-общо това са:

- Кметът на Община Ямбол няма приеман ден;
- незавършената „Нова“ болница в Ямбол;
- бавна обратна връзка с гражданите;
- слаб контрол на изпълнението на общински поръчки;
- не са отворени към медиите;
- проблеми в обществения транспорт и пречиствателната станция на гр. Ямбол;

На Въпрос № 10: „Какви конкретни препоръки бихте направили за подобряване на работата на двете институции?“ част от анкетираните не са дали никакви препоръки – 81 души, които са 33,9% от всички анкетирани. По-голямата част от тях – 158 души са дали

своите препоръки или това са 64,4% от всички анкетираните. Препоръките на респондентите са описани в Приложение 2. Най-общо това са:

- референдум по важни въпроси;
- прозрачност;
- смяна на ръководството;
- подобряване на условията за живот и работа в областта;
- да се работи за оставането на младите хора в града, да се върнат млади, квалифицирани кадри;
- по- активно ангажиране на младежите с общински и областни инициативи;
- повече срещи с НПО и по-голямо участие в обсъждания и работа;
- информационни срещи с граждани;
- намаляване на администрацията;
- по-ясна и категорична стратегия по отношение на социални или етнически групи;
- по-голяма публичност по отношение на извършваната работа по сектори.

Анкетираните се разпределят **по възраст** в следните групи:

- от 18 г. до 35 г. – 38 души;
- от 36 г. до 50 г. – 80 души;
- от 51 г. до 65 г. – 80 души;
- над 65 г. – 39 души.

Анкетираните са **96 мъже, които са 40,2% и 143 жени – 59,8%** от всички респонденти.

По образование се разпределят в следните групи:

- основно – 3 души, 1,3% от всички анкетираните;
- средно – 71 души, 29,7% ;
- полувисше – 29 души, 12,1 %
- висше – 136 души, 56,9 %

По целева група респондентите са:

- администрация – 15 души, 6,7% от всички анкетираните;
- НПО – 23 души, 9,6%;
- бизнес – 27 души, 11,3%;
- граждани – 174 души, 72,4%.

/Данните са представени в таблиците на едномерните разпределения –Приложение 1/

Проучили сме как са отговорили гражданите на **Въпрос № 1: „Смятате ли, че има достатъчно механизми за гражданско участие при формиране на местни и държавни политики, осъществяване на политики и контрол?“** спрямо тяхното образование:

- отговор „Да“ (има достатъчно механизми) са дали 9 души със средно образование; 4 души с полувисше образование и 33 души с висше образование. Общо 46 от всички анкетираните са дали този отговор или 19,2% от всички анкетираните.

- отрицателен отговор „Не“ са дали 3 от анкетираните с основно образование, 45 от анкетираните със средно образование, 17 – с полувисше и 80 анкетираните с висше образование. Общо 145 души от анкетираните са дали този отговор, или това са 60,7% от всички анкетираните.

- „Не мога да преценя“ са отговорили 17 души със средно образование, 8 – с полувисше и 23 анкетираните с висше образование. Общо 48 анкетираните са дали този отговор или това са 20,1% от всички анкетираните.

Става видно, че най-голям е броят на анкетираните с висше образование – 80 души, и броят на хората със средно образование – 45 души, които считат, че няма достатъчно механизми, с които разполагат гражданите за контрол върху дейността на администрацията. Броят на анкетираните, които мислят, че има достатъчно механизми за контрол и тези, които не могат да преценят е почти равен.

Проучили сме отговорите на първи въпрос и спрямо **възрастовата група** на респондентите: Отговор „Да“ има достатъчно механизми са дали:

- от 18г. до 35г. - 4 души;
- от 36г. до 50г. - 25 души;
- от 51г. до 65г. - 9 души;
- над 65г. - 8 души;

Това са 48 респондента, които са 19,2% от всички анкетираните.

Отговор „Не“ няма достатъчно механизми за гражданско участие посочват най-голяма част от анкетираните - 145 души, 60,7% от всички анкетираните и се разпределят по възраст така:

- от 18г. до 35г. - 25 души;
- от 36г. до 50г. - 42 души;
- от 51г. до 65г. - 53 души;
- над 65г. - 25 души;

Отговор „Не мога да преценя“ посочват 48 души, 20,1% от всички анкетираните и се разпределят по възраст така:

- от 18г. до 35г. - 9 души;
- от 36г. до 50г. - 13 души;
- от 51г. до 65г. - 19 души;
- над 65г. - 7 души;

Става видно, че е най-голям броя на анкетираните, които са на възраст от 51г. до 65г. и са дали отрицателен отговор - 53 души или това са 22,2% от всички анкетираните. Почти същият е и процентът на хората, които са дали отрицателен отговор и са на възраст от 36г. до 50г. - 17,6% или това са 42 души.

Аналогично се разпределят отговорите на гражданите по **Въпрос № 2: „Смятате ли, че гражданите използват ефективно правото си на участие при формирането и изпълнението на местните и държавни политики?“** спрямо тяхната възраст. Най-голям е броя на анкетираните - 59, които мислят, че гражданите не използват ефективно правото си на участие в местните и държавни политики и са във възрастова група от 51г. до 65г. и са 24,7% от всички анкетираните. Почти същият е и броя на анкетираните във възраст 36г.-50г. - 46 души или 19,2% от всички анкетираните.

Проучили сме какъв процент от гражданите са дали предложенията си по **Въпрос № 4: „Какво според вас трябва да се подобри, за да има по-засилено гражданско участие?“** спрямо тяхното образование. Тези, които са дали препоръки са 188 души или 78,8% от всички анкетираните. Като според образованието им се разделят така:

- с основно образование са дали препоръки 3 души, 1,6% от всички, които са дали предложения;
- със средно образование са дали препоръки 56 души или 29,8%;
- с полувисше образование са дали препоръки 24 души, 12,8%;
- с висше образование са дали препоръки 105 души, 55,9% .

Не са дали отговор, т.е нямат препоръки 51 души, 21,3% от анкетираните или близо ¼ от анкетираните нямат мнение по въпроса.

Представили сме и как се разпределят отговорите на респондентите по **Въпрос № 6: „Доволни ли сте от работата на вашата Община?“** спрямо това дали са дали препоръки за подобряване на работата на общините - **Въпрос № 10: „Какви конкретни препоръки бихте направили за подобряване на работата на двете институции?“**. Искаме да разберем какъв е броя на хората, които не са доволни от работата на Общината им и дали са направили препоръки, след като съществува такова недоволство. Установяваме, че този брой е сравнително малък – 22 души от всички анкетираните не са доволни и не са дали препоръки за подобряване на работата на съответната Община – 22 души или това са 9,2% от всички анкетираните. Броят на анкетираните, които не са доволни от работата на тяхната Община и са дали своите препоръки е 36 души, 15,1 % от всички анкетираните.

Най-голям е броят на хората, които са доволни отчасти от работата на Общините и са дали своите препоръки за подобряване на работата на администрациите – 99 души, 41,4% от всички анкетирани.

Напълно доволни са 35 анкетирани, като почти половината от тях - 20 души, 57,1 % са дали своите препоръки за подобряване на работата на институциите.

Изводът, който може да се направи е, че гражданите в голямата си част не считат, че има достатъчно механизми за участие при формиране на местни и държавни политики, осъществяване на политики и контрол и не упражняват това свое право достатъчно често или изобщо не са запознати с всички механизми и граждански права.

Повечето от анкетираниите изразяват мнение по отношение на работата на публичните администрации, дават своите препоръки, но е показателно, че го правят в случая чрез тази анкета. Необходимо е по-често да се правят допитвания, както самите анкетирани предлагат. Гражданите са с усещането, че техният глас няма да бъде чул, че тяхното мнение няма да бъде зачетено и за това инициативността им е ниска.

Положителните отговори на анкетираниите по **Въпрос № 5: „Съгласни ли сте, че партньорското управление на публичните администрации, гражданите и бизнеса ще гарантира интересите и благополучието на обществеността?“** доказва необходимостта от повече и по-достъпна информация, повече инициативи от страна на активните граждани, НПО и Общини за постепенното формиране на гражданско съзнание и вярата у хората, че всеки човек може да бъде полезен за своя град, ако бъде чул, ако има идеи и будна гражданска съвест.

Направените предложения и препоръки ще бъдат обсъдени във фокус групи и по време на публични дискусии. Окончателните варианти на препоръките ще бъдат официално внесени в съответните публични администрации в област Ямбол.

Докладът е изготвен от екип от експерти на сдружение АНПОРТ.

Настоящият доклад е изготвен с финансовата помощ на Европейския социален фонд. Сдружение АНПОРТ носи цялата отговорност за съдържанието на доклада, и при никакви обстоятелства не може да се приеме като официална позиция на Европейския съюз или ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ“.